

Pridplata

na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju.
Dopisi se nevr-
ćaju.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 20. Ožujka 1873.

Broj 9.

MOJE PIJESME.

Pjesme moje, kitno cvieće,
Blagi zvuci rodnog kraja,
U vami se sve okreće :
Udes ada, sreća raja ;
Sad ste kano dieva smierne,
Sad gordošću neumierne.

Slobodne ste kano soko,
A velike kano nada,
I vesele kano eko
Ili srdce kad nestrada,
Sad ozbiljne poput s tarca
Sad groznije od udarca.

Vi ste luči tužna groblja,
Vi ste vrazi mračne tame,
Bič i kuga nizkog roblja,
Što za sobom „ernci“ mame,
Govoreći da u visu
Ima to, što vidli nisu . . .

U vami je ljubav sveta
Sladka mačeta, viera tvrda,
Zlobna pizma i osveta
I svetinja i pogrda ;
Smrt i život, raj i pak'o,
Dobro, zlo i naopako.

Ali moje misli ginu :
Sve za konja i junaka,
Za hrvatsku domovinu,
Za ljepotom dievojaka,
Za poletom sokolova
I spomenom pradjedova.

Poslie svake rujne zore
Kad-no su mi na um pale
Bajne luke, lomne gore,
Vile su me naćerale
Da se latim zlatne strune,
Da pozdravim huku Unne,

Što tanane rosi site,
Site drheu, Unna teče,
Ali jao Velebite !
Još na tebi njegve zveče ;
De prekini tvoje puto,
Hrvat mrzi robstvo ljuto !

Danilo Medić.

PASTIR.

Na istoku zora rudi,
Sunce nosi on' na grudi,
Veličanstvo svoje visi
Raj nebesa kanda krisi.

Na brdašcu Fruško gore,
Čuje s' pevati odozgore.
U dolini rosa pada,
Vrh nje pasu lepa stada !

Glasak mio odozgora
Razležuć se izmedj gora',
Tužno cvili, jedno kliče,
Vruću molbu Bogu viče :

Oh usliš me oče, raju !
Povrati me mom kraju !
U zavičaj rod Hrvata',
Gje brat grli mila brata !

I Pastirče pevati presta,
Biser rose s' trave nesta,
Stado belo mirno teže,
A janjiči krasni beže !

Hrvaticu moju Majku
Ugledati da m' je sejk
I podneblje mora naša
Kako bura talas s naša !

Hrvatice k' tomu krasne
Ko sunašće rumen jasne !
Žarko rod svoj one ejene
Čuvajuć se tudje sene !

Prekrstiv se torbu uze,
I sa brda snidje muze !
Stado belo domu krenu
Mal ne da se kasno prenu !

F. J. N. sriemac.

Veru svoju vruće ljube,
Život za nju rado gube,
Jer je blago isto Njima,
Ostavio Grgur Nina !

Ah povrati, vrati mone !
Medj Hrvata(h) mile sene !
Da svoj rod ja grlit mogu
Zahvaljujuć tebi Bogu !

GRADJANSKA ŽENITBA.

Ovo je vilajetno zrcalo, u kom se običaje ogledati učeno-
nost i umjetnost državna čovika koji je pozvan da vlada
krmilom društva ljudskog, ili da zasjedne katedru uzvišenu
da poučava nouka čovika. Koji ovo na jeziku nosi u druš-
tvu, u viećnici maloj i velikoj tomu prižegu na čelo znak
mudrosti, a onom tko se usudi, da ovom šta protivna rekne,
obise na prsa sliku magarca.

Ipak prem da nam je ovo sve poznato, ni jedan trenut
neutrućavamo očito izustit : da je gradjanska ženitba
taka nesmisao košto bi bila crkvena ženitba. Buduć da na-

rav ove ni jednu ni drugu notripi, već poznaje krstjansku
ženitbu po zakoni gradjanski i crkveni sklopljenu i posve-
ćenu. Ženitba je čin po svakog čovika najznamenitii, jerbo
mu od ovog zavisi spas duše i tiela. Iz ženitbe izlazi grad-
janin al ujedno i viernik, dakle ko ženitbu razciepljiva taj
pravi od čovika stvor kakva nije bilo, i nema, i noćega biti.
To je iztisasak onog pokvarenog uma : koji je prije zatajo
Boga i neumrlu dušu, i koji svejednako radja one ljude, ko-
je naš sviet poznaje pod imenom internacionalacah, i od
koji zebu svi koji su uviereni da bez Boga i neumrlosti du-
še nema Viere, a bez viere nema države, barem je dugo
nemože biti, a država noma smisla bez svojine. Što sve tako

živi po čudorednosti — ko ono što je vrhu zemlje po Zraku a ono štoje u rieki i moru po vodi.

Al prem da je ženitba takav čin od kog sve zavisi što je u državi i erkvi, što je u gradjaninu i vierniku, ipak uman i razuman čoviek nezaboravlja : da je ženitba ljudski čin u kom će se uvijek nalaziti što valja popravljati, drugo neće tajiti da će uz svu i državnu i crkvenu mudrost uvijek ostajati i na njoj mane i slabosti čoviečanske, koje treba strpljivo snositi.

Oduđ ipak neizitiče ona posledjca, koju su neki ljudi na jezik uzeli : da valja ženitbu iztrgniti iz nidara crkve, pak je useliti u seonsku kuću, da se tamo pomiče ko ona metla, koju riedko tko uzima u ruku, da izmete seonsku dvoranu. Država u onaj čas kad se u pogledu ženitbe od crkve razdieli, ni dlake prava nema da uplivlje na sklapanje ženitbe, ona ima pravo da uredjiva imanjanje koje se prije ženitbe steklo, ili se u ženitbi teče : a sve drugo što sebi o ženitbi prisvajaju jest samovolja, koja se jedinom silom opravdava. Une u djedovinu diete, koje u tu nespada jest povriedjenje obiteljske krvi, nametnuti diete kojeg sudbina nije sudom odljučenajest povrieda roditeljskog prava. A admiriti naredbe, i silovati osobe da se jedino tim načinom vinčati mogu to je povrieda najskuplje pojedine i društvene slobode, slobode sviesti. Na koju može samo i jedino uplivati crkva koja sviestju i u sviesti čovieka jedino vlada. Država nema izvorna prava da ovo siluje košto toga nema da dozvoljava. Jedno i drugo stoji van njenih vlastiti granicah. Dozvoljavati ono što je vierskim zakonom zabranjeno čini ne samo se pačati u vierske poslove, dakle sviestna pitanja, sabljom riešiti, već upravo se postaviti sudom, medju viernikom i crkvom, ono prvo valja da se sudi sporazumjenjem državnim i Crkvenim, a ovo jedino riešenjem Crkvenim.

Ako će mo mah kako glavu razbijati nenalazimo drugo štabi valjalo braniti u ženitbi, van jedine slobode, i spašavati van dušu i tielo muža i žene, pak osiguravati porodjaj i odgoj gradjanina i viernika. — No da sloboda — nije u čovieku neograničena to mislimo da ni oni neće tajiti kojima ženitba nije po volji izpala. Ovu slobodu ograničava prvo ista država koja takodjer svoje uvjete predstavlja. Ograničava crkva, koja bdije da se koji član viere ili čudorednost nepovriedi. Ograničavaju prama mužu ženina, a prama ove muževljeva prava. Ograničavaju i u onom slučaju ako bi se obadvoje u kidanju sveze sjedinili prava diece koju valja da se po Crkvu i državu radjaju i odgojavaju. Na pokon ograničava se sloboda po onima pravama — koja uzdržaju po čudorednosti odnošaje društvene.

Sva ova ujedno jasno dokazuju : da ako država mah šta u ženitbi što se tiče sklapanja odluči sama po sebi. Onda počinu krvavo silovanje na osobam, jerbo neimaju osobe nikakva puta, ni sriedstva da mogu ovoj sili izbići, koju im država nameće. Jel ako crkva dovadja slobodu muža i žene u škripac ostaje im sloboda da se mogu od crkve razstat, i slobodu shraniti ako misle : da je u pogibel došla, crkva ih neće i nemože da siluje.

To smo već vidili da ako bi se ova sloboda dalje iztezala — uticala bi u prava supružna u prava diećia i u prava ljudskog društva, koje se osniva jedino na čudorednom temelju.

Dakle ona sloboda koja bi volju promienjivala, u ženitbi nemože biti dozvoljena, jel bi strašno povriedjivala tudja prava, u koja bi onda država gazila. ako bi u seonskoj kući ovakoj promieni volje vrata otvorila.

Ne želimo doživiti slučaj gdje se država i crkva dovadjuju u borbu jel ova borba silno priči tvaran napridak gradjanstva a duševan tako truje da vierni moraju skončati čudorednim životom. Ni smisliti nesmiemo slučaj gdje bi država oslobodila čovieka gradjanina, na čin koji mu zabranju je kao čovieku vierniku crkva : ovaki slučajevi bi pomrsili sve ljudske odnošaje, i širom otvorili, vrata, da se vratjamo u poganluk.

Take ženitbe na svietu nema, koja bi svaku volju mogla izpunit, al ni taku formu neće iznaći — ako će se svi mudraci složiti — po kojom bi se blaženstvo tako moglo

privrežati uz jednu obitel : da onduđ neodbitno, dočim uman taku ženitbu neće želiti koja bi htela da se izmienjiva po, toku sudbine. Da se zakoni moraju izmienjivati, po obliku volje ljudske, onda bi zabrane božje u 10 zapoviedi iztahnute već davno pristale biti : al i svi gradjanski, jel ni ovaki neznamo smisliti, koji bi čovieka dovoljili u svima okolnostima. Meni je volja da nas lagat, dakle volja da me pristane vezati zapovied koja veli, da moram istinu govoriti. t. d. Da kršćjanska ženitba vriedja pravo slobode osobene, muževske i ženske, diece i čudorednosti, onda bi i mi primili gradjansku ženitbu mah da je prid nama grdna nesmisao, al toga čovieka neima na svietu koji bi umio to posviedočiti. (Slidi.)

D O P I S I.

P. Gospodine Uredničie! Već davna zrie odluka moja da na slavu božju jedan članak stavim u vridni list vaš, no to učiniti dosada nisam u stanju bio, jer je silu moju zaokupila Obitelj zbog smrti Oca i Majke naše. Baš u ono vrijeme kada je smrt nemila potražila roditelje svoje, dužnost sinovska pozove mene na daleki put, te tako kroz Gornji Szt. Iván morado proći. Buduće je onaj dan nedilja bila a zvonah glas zvao puk, da se Stvoritelju svome poklone, kano takav koji se nisam zaboravio zapoviedi svete crkve najpre naredi kola u krčmi te se zatim uputi u hram božji da mu se zahvalim na dobroti što me je kroz cili tjedan blagosovio. Buduće crkva ne leži u istoj ulici nisam mogao opaziti što oko crkve biva ; al kada stupi u istu ulicu opazi silne šatre liciterske a oko nji silan puk gojeći oči svoje na stvorovi liciterski. Buduće nisam znao što tu biva zapita jednog dečka : Sinko što je kod vas da taj silni puk u svečani haljina vrvi oko crkve i šatra liciterski ? Zaučudjen dečak nad tim da ni to neznam da je kodnji prošćenje odgovorimi pitaućim glasom : ta zar vi neznate da je kod nas danas prošćenje ? hvalati sinko sada znam, te mu pritismem u šake jedan groš, a on meni paloru najšareniju. Zatim se ja uputi crkvi. Crkva izvana dosta žalostno izgleda, al još žalostnije pokraj crkve ogromna sgrada škulska, u koju diecu moju zbilja nebi poslao, jer se je bojati da se nesvali, *) zavirio sam u nju pa sam i to opazio da kad je kišovito vrijeme sigurno može učitelj diecu iz čuna učiti ko jednoč Isus puk Žudinski. Kada sam stupio u kuću božju opazio sam odma da župnik ovoga sela čistoću ljubi ; al osobito na levom oltaru dopadala mi se je slika neoskvernenoga serca Isusova, vidi se da isto sveto serce kojaj uvijek za nas kucalo ima i u Szt.-Ivanu štovatelja, al samo što sam moj pogled amo tamo bacio evo ti glas orgulja i nuznji kripkim glasom zaori Meštar u našem jeziku. Dojdi duše sveti . . . a zatim stupi na pripovidaonieu jedan Fratar s evangjeljem u ruci, koji kada je sveto slovo božje prostio počme govor o ugodnjaku božjem najvećem Sv. Ivanu karšitelju, te s muževnim glasom pokaže puku : da kakogod je pravda već u dobu Ivanovu bila izagnana iz ove doline od suza takoj isto i dan danas ; zatim je pogled svoj bacio na Sv. oca papurimskoga, i opisao žalostne stanje njegovo proseć puk da boga moli neka milostovnim okom pogleda na Vikara svoga na zemlji. Zatim isti Fratar u crkvenom krasnom ruhu stupi k Oltaru izvadi Boga čovjeka s krivena pod prilikom kruha te zaori krasnu pismu Pange lingua, zatim stupi pod tako zvano nebo te učini pukom skupa obhod (prošium) oko lo crkve, i ja izajdo napolje te stado pokraj kamenita križa na kojem naslov nisam razumio buduće je latinski pisan, nego ime na njegov postavljeno hvali P. G. Tomu Bedčulu kanonika, rado da je on na hlavu Stvoritelja dao križ podignuti. Oduđ sam da klem motrio prošium taroč suzne oči svoje jer premdaje redovnik opomenu poglavare da mladeži zapoviede šešire skinuti, al oni pod liciterskim šatrami smotke ili cigare pušee pod esirom ni pogledali nisu na svoga Spasi-

*) Čudimo se jerbo znamo da ta škola nije davna i to velikim troškom zidjana. Žalostnoje i štetno po občinu i duševno i tvarno, ako se mala briga vodi o njoj. Ured.

telja, no al žalost moja se umanjila, jer sam se na jednu pridiku spomenuo koju sam u Mohačkom manastiru čuo godine 1863-e licem na dan Sv. Antuna, koju pridiku želim Szt. Ivancem opisati onako kako sam ju ja primio. Jedan vri-mešan fratar stupio je na pripovidanicu da pohvali sina svetog Franceska svetoga Antuna, pridiku svoju umetno je razložio i među ostali spomenuje jedno čudo koje se dogodilo sa svetim Antunom. Sv. Antun je jednoć deržao govor o Oltarskom Sakramentu, te je slušaocem pokazao: daje u Ol. Sakramentu pravo tilo Isusovo to je čuo jedan neznabožac imenom Bonovilla pak nije hotio virovati: zaoto je sa svetim Antunom slideći ugovor sklopio. Neznabožac će svoga magarca zatvoriti tri dana i kroz to vrime neće mu hrane dati a treći dan će uzeti rešet sa zoblju i izpustiti magarca, to u vrime neka dojde Antun sa svojim Isusom pod prilikom kruha u Olt. Sacramento tako se je i dogodilo jer sveti Antun obkoljen od braće svoje s Sakramentom u ruci dojde k kući neznabožca, i samo što je tamo dospio Magarac ostavi rešet sa zoblju i pade na kolina prid Stvoriteljom svojim. Iz ovog krasnog primera moglabi mladež Szt.-Ivanska verlo mlogo naučiti al najvećma to: da se ima Isusu klanjati i to ne samo što je nji stvorio već i zaoto što je nji odkupio i sa neizbrojeni milosti nadario, a i dariva i svaki dan. Ova sam rad bio šaptnuti mladeži Szt.-Ivanskoj ston opazkom daće jih Bog isto tako pomoći, kako njega poštivaju. Zatim sam odtrvši oči svoje suzne, na kola se popeo, jedan zbogom Szt.-Ivanu pomislio, i putem u Baju odpeljao.*)

4. + 5—2.

Baja Kad ovo pišem upolak je kraljedska varoš. Našima se pak ljudima to ne dopada, već traže da se to neda proizvesti, te oćeju da idju pred sabor da mole neka se to ne potvrdi. Bolje volijedu biti veliko selo nego l' kr. varoš. A zašto? zato? jer po njihovoj logiki mlogo će se više plaćati. A šta će te onda kada vam sud odnesu — kada će te morati za svaki i najmanji proces u tudju varoš gjskati? to vas neće stati više troška? Al' ako ostane varoš kr. onda vam diecu neće tudja komissija vizitirati i nositi za soldate, već naši varošani? i još mlogo i više takovi dobitaka imade. E al' to sve vama nije ništa. A zašto? zato, što bi onda trebalo više i gospode. Jer ako varoš postane kr. mora imati vel. župana, dva ili tri prised — nika kod sirotinskog stola, i druge gosp. a to se sve da bogne mora plaćati da ljudi živeći možuju.

Ako nisam dosadan to ću navesti još ono što mi je naj prije trebalo pripoviediti. Ovdešnji srbi priredišu igranku; tu se vrlo mlogo gostiju sleglo i provelo se kao što se kaže pravo „naški.“ Do zore se gosti razišli nisu, a veselilo se tako složno i liepo, kao da je sve jedna duša i tielo bilo. — Napomenuti mi valja, — ako mi dopusti stov. gospodjica — venac naši liepi cura, iz kojeg venca sa dopuštanjem izvaditju jedan listak, a taj listak toje uzor ovdašnji srbkinja, (cura) sa svojim vitkim stasom, gordim pogledom i umilnim licem ta gospodjica je došla u ovo savim prostom narodno veselje, da pokaže kako štjuje svoj rod pa zato je i zadobila najveće štovanje od. sviju prisutni; a ta gospodjica beše I . . . a A é. Svršavajući ove redke sa ovim uzklikom ostavljam pero: „Da o Bog da se hiljadile ovakove srbki u je.“ Gjana P š.

SREDSTVA K CILJU ŠKOLSKOGA ZADATKA!

(Piše M. P. J. iz Vukovara.)

A tko li će da stvori kod naroda „mudru glavu,“ to da nebude „siromaštva u poštenju?“ a tko li da proizvede „pošten glas,“ te da nebude „bogatstva bez poštenja?!” —

Za razvitak una, i za nabavu znanja pozvana je škola. To je njezin poglavitak zadatak. Al i razvitak i usavršenost čudoredja škola sporedno uzima na se.

Da se čovjek nauči svemu, što je najplemenitije, naj-

*) Sve je žalud — gdje se nodrži nauk za mladež izraslu iz škole, tamo se njena pamet zaparloži! a srce podiviaci, nauk je jedino sriedstvo za uskrisenje propale božnosti. Ured.

uzvišenije inajstalnije, t. j. da čovjek razvije i usavrši u sebi ona svojstva, koja ga krāse i čine čovjekom — familija (obitelj) mu je prva škola, — prvi učitelj. Ona je osnova društvenog i čovječanskog usavršenja. Ona daje prve nauke i prve primjere morala (čudoredja).

Zadatak je dakle obitelji, odnosno odhranitelja: ljudstvo za vieke usrećiti.

Ali kad izpuno odgojitelji verno dužnost svoju?

Jedino onda, kada k svemu dobru nagnuto diete vode k poznanju istine. Kada u mladjanom srdaču probudjuju nagon i želju prema svemu onomu, što je sveto, dobro, pošteno i koristno. Kada čuvstvo ovo u djetetu goje, te najshodnijimi i najplemenitijimi cilju izobraženosti primiernimi sredstvi podpiraju. Kada diete uče, da stazu krieposti stalno sledi.

Nitko pako posumnjati neće, da se sve ovo dostići nemože, ako odgojitelji u nuždnom sporazumku s učitelji nisu, jedni drugim ako na ruku neidu, i ako po svuda jedno dušno nedjeluju. Dje je uzajumno, složno sudjelovanje, tamo je blagoslov, tamo su ljudi podpuno sretni.

Malene je to vriednosti, što nauko bez odgojenja donasaju djetetu. Jer samo pomoću uzgoja u pogledu čudoredja i naravi iz mladjane dječice bivaju vrsni građani i seljaci. A to napose onda, ako pretvore, tako rekuć, u krv i narav sve što je dobro i pošteno; — u čem stoji sreća čovječja.

Medjutim, da zapitamo, koji su to odgojitelji, koji tako uzvišenomu i svetomu zvanju svomu odgovoraju, te učiteljem pomoćnicu ruku pružajuć, sreem i dušom sudjeluju u odgojivanju?

U ranoj mladosti djetinjoj pokaže se živinskih strastih zločesto sjeme, koje da neiznikne, neizraste i u narav nepredje, brzo bi mu se još u klici najvećom brigom i mudrim sredstvi put prepriječiti morao dotle, dok se narav i um nepoćmu razvijati; a mjesto zla sjemena rano se mora u srce djetinje posijati plemenito sjeme krieposti i istine, da bi ono vriednost pravoga dobra od varljive sjene dobra i poštena točno razaznati moglo. — To ako se neačini, već još odgoji sami svojom popustljivostju, kroz prste glodeć, djetinju volju u svem izpuniti dozvole, onda sami probodjuju i goje sjeme zla u njem. I tako kroz nehajstvo diete, od naravi nagon imujuće za svetim nekim strahom klonuti se zla a poštivati odgojitelje, postaje drzovitije i razuzdanije; jer osjeća a i znade, da mu je sve, što god činiti hoće; sve, za čimgod teži dopušteno. Znade, da mu je slobodno od sebe odbiti sve ono, što strasti njegove steže. I tako za kratko vrijeme prokrči put svomu opakomu nagnutju. Iznikne i izraste u njem drzkost, bezćutnost i ina zla. Te već otovši mah „svojevoljno vlada diete nad uzgojiteljem.“ Sin se diže nad oca i mater.

A kako će se ponašati u društvenom životu prama drugim? Kako će u dalnjem naučnom izobraženju napredovati?

Al diete je! Nema još zrele pameti, tko bi što zamjerio, — diete je diete, — nemože mu se u zlo uračunati, ako bestidno, uvredljivo o Bogu i čovjeku govori, a pritom i zlo čini! Diete nije zločesto, već je živano i oštromno!

Tako popustljivi uzgojitelji sude. — I opet mu se, nastavljaju, nemože za zlo primiti, jer je diete; ono će sve to ostaviti, dok mu razum dozrije, a kad odraste okanit će se dječarijah.

Tako i opet sude odgojitelji, nemisleći, da u čovječjoj na zlo odveć nagnutoj naravi, osobito u mladjujnoj dobi, čestim opetovanjem zalaha, navada naravju postane, na toliko, da ako bi s vremenom razuzdanu narav u pitomu volju pretvoriti. nastojali, to bi stajalo preteške muke i truda uzgojitelje i učitelje, a žestoke borbe i sama gojenca. Zanemari li se pako takov uzgoj u mladeneu, onda je zla navada u njem nepo i za zlo primio? Akoje glupo neotesano neuljudno nepobjediva.

(Slidi.)

NOVINSKI GLASL.

— Presvietla Carica sa svojom milom obitelom povratila se iz Beča u Gödöllő.

— Naš peštanski sabor proračunao je proračun troška i dohodka za tekuću godinu i kani svoje sjednice ukinit koncem o. m. jerboće se 2. Travnja začeti Delegacije — od kojih će kako se pogovara, obći vojni ministar 5—6 miliona izkati više. Dakle još uvijek se više spravljamo na rat, nego na mir.

— Ministar Slavy izrazio želju i čvrstu nadu pred Hrvatskom deputacijom: da će sporazumljenje početi za rukom, i zajamčio otvorenje Sabora u Svibnju, naskašnje u lipnju.

— Cislajtanski reihsrat u istoj — jednoj sednici — udario je biljeg zakona na osnovu izborne reforme. Poljaci su gledali kako se pravama Slavenah grobnica kopa, ipak ni su mogli da gledaju kako će ih sahraniti. No ako je istina govore da su dalmatinci još i motiku zemlje na njih bacili.

— Njemački car Villim posloje dva topa jednoj Šopronskoj obćini da ih salie u zvona; u ovom je samo to smiešno: da je ovo i u očima magjarski listova plemeniti čin nabožne darežljivosti. Al kad ovom slične poklone čini ruski car Srbskima obćinama, ondanje to već čin koji pobudjuje na izdajstvo,

— U španjulskoj mal ako neći triebati braniti republiku proti republike. Bog dao da se po Madridu ne razlije petroleum. Samo što će tamo teško biti naći jednog Thiersa, Espartero je već pristario.

— Pišu da je mir u Španjulskoj, al priko franceskih granica tamo ne putuju niti robu silju.

— Prvaci Španjulski naprežu se stranke ujedinit oko republikanske Zastave i zato hoće da u svibnju novu skupštinu sazovnu — kojabi o sudbini uprave Španjulske sudija.

— U Berlinu još nisu dovršili one zakonske lance skojima kane uvezati slobodu katoličke Crkve. Nama se čini: da će ove zakone stići sudbina onog inglezkog s kojim je Rusell htio obustaviti uzkrisenje stari katolički Biskupiah. Imali su smionost zakon osnovati, al ni su i mali toliko okrutnosti: da bi ga bili htili i izvesti.

— Glasovitog Česa Skrejšovskiu i Ružičku oglasio je sud nevinim. Obćinstvo prima osudu sa burnim „Slava.“

— Francuska skupština prigledala je predlog tridesetorice, i ovako pitanje: triebali za francesku republiku ili monarhia, opet za jedno vrijeme odgodila.

— U angliji izmjenjiva se ministarsvo — jerbo hvaljeni inglezi još nisu dozriali, da uvide: da u Irskoj na one bogate školske fondove i katolici imadu pravo.

U Turskoj kažu da su u novom veziru Essadu našli muža: koji će nasliedstvo vladarsko promieniti, i sultanovom sinu carstvo osigurati. A mi se nadamo da će ovo biti čas: kada će ograničiti sunce slobode i vrhu kršćjanah.

— I persianci kane kao i Japanci osnovati u svojem društvenom i gradjanskom žiću evropske običaje, a turci kakono piše Obzor ugasili su i ono svietlosti — što su im pradjedovi u Europi prije 400 godinah našli. Valja da će od persianacah naučiti inglezi i niemci, da je i grihota i sramota održavati silom tmine nad kršćjanah u turskoj.

— Pruska vojska povuće se iz franceske sa svim mjeseca rujna kada će se i peti milijard izplatiti.

S V A Š T I C E.

Na pijacu prodavao Čifutin konja.

— Kupit ću ga, reče oficir, ako nebjęži pred pušćenim hitcem.

— Nebjęži, gospodaru! za moju glavu.

— Oficir konja izplati, pa će kušati. Puška pukne, a konj u bjeg! — Oficir uztraži novac natrag.

— Ej, gospodaru! reče Juda, konj je pobjego, kad ste vi pušku izpalili!

— Ja nebi spao s konja! reče židov u društvu jučer s konja spadšega oficira. Na što oficir srditi zavikne: sjedaj! da vidimo!

— Tã to je baš, doda žudija, što neću ni da sjedam, te neću ni da spanem! Blaž.

G A Z D A L U K.

Suncokret. Ovog naši batjinci dobro poznaju, i s njegovim uljem se poslužavaju. Ipak ova bilina nije onoliko razprostranjena koliko bi po koristivosti svojoj zavriedila, od kako su petroleum iznašli, u mnogi stvari se naknadja zejtin — ipak ostao je takav prostor još po ulje da se njegov uljiv ne samo nije uzuzio, već se razprostranio. Više se ulja potroši u naše doba no što se prije 30 godina trošilo. — A ovaj potrošak u buduće neće ići na manjak već će vazda raziti, premda se strojeva mašina uporabljeno svakim danom spori. — Svakdi gdje je dosad ruka čoviečja djelovala, ili je živinska snaga uporabljena bila uvadjaju se mali i veliki strojevi koji troše silni olaj. — Zato od kako su strojevi u život stupili više se sije gorušica no u starie doba.

Al suncokret i drugu koristivost ima buduće se njegovim uljem i jilo zaprjava. Suncokret dakle vriedan je da ga gazde prate većom pozornostju i svagdi ga sade gdje mu samo mjesta naći mogu. Suncokret rada raste tamo gdje siješ kokuruz i mnogo je vriednii da snijme svoju zemlju ograničavaš nego sa sirkom. Stablo mu je dobro za gorivo listje za lulu, močes duhan naknaditi, ili ovaj akomu suncokret umiešas osladiti gusto ga nije slobodno sijati, već zrno od zrna na poldrug stope odaljit — suvišan cvat pokidati, da mu se ruže podpuno moglo budu razvit.

CINJENIK.

P e š t a 15. Ožujka. Vuna. Manju cieniu ima, no štoje o vašaru zimskom imala — po razliki ki pranja 8—10 fr. Neučinjeno kože, ugars volov. 28—35 fr. kravie 18—24 fr. par — telečće 140—145 fr. Mast 32—33 fr. boz suda amer. 30—2²/₃—1¹/₂ fr. Slanina sjabane 29 1¹/₂ fr. varoška zračna 32—33 fr. dimlj 34—35 fr. Šljive, bosans. 12 1¹/₂ fr. u zaku 11 fr. pekmez 26—16 1¹/₂ fr. paprika 31—34 fr. neutučena nova 32—33 fr. sišarice slavnons. 10 fr. treće vrsti 7 fr.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 15. Ožuj. Žito ban. 81 fn. 7 f. 25—30 n. 86 fn. 7 fr. 95 n. tisans. 81 fn. 7 fr. 35 n. 7 f. 40 n. 86 fn. 7 fr. 95 n. 8 f. Budimpešta 81 fn. 7 f. 25—30 n. 86 fn. 7 fr. 90—95 n. Stolno-biogr. 81 fn. 7 fr. 30—40 n. 86 fn. 7 fr. 90 n. 8 f. — Raž 78—80 fn. 4 fr. 25—30 n. — Ječam 66—68 fn. 2 fr. 85—90 n. — Zob 45—48 fn. 1 fr. 65—75 n. — Kukuruz banat. 80 fn. 3 fr. 50—55 n. — Proja 82 fn. 2 fr. 80 n. —3 fr. car. mž.

Srebro na 100 — 8 fr. 10 n. 20 frank 8 fr. 70 1¹/₂ nov.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 17-og Ožujka: 11' 2" nad 0. razte.

Požun 17-og Ožujka: 7' 4" nad 0.

Vrieme: Nikad bolje

Poruke uredništva.

Suhopolje G. B. Neće škoditi. Djakovo M. B. I ovo valja. Dignano. Takoje narodjeno, podajte drugom — možda mu neće škoditi. Kurd Poški je jefinije, a po iskustvo plodonosnie. Vukovar. — Nemožemo izpuniti želju.